

Mesnevî-i Nuriye'de (Badıllı Tercümesi) Kürtçe olarak geçen "Ey zaman, zalim zaman!" ifadesini "Âdemoğlu, 'yazıklar olsun dehre (zamana)' demesin." şeklindeki rivayetlerle değerlendirir misiniz?

ÜSTAD'IN LİSANIYLA

(1) أَيُّ زَمَانٍ ظَلِمَ زَمَانٌ...

Zamanla ilgili olarak bir hadis-i kutside şöyle buyrulur:

"Bir başka rivayet de şöyledir: "Âdemoğlu, 'Yazıklar olsun dehre (zamana)' demesin. Çünkü ben, evet ben dehrim. Geceyi ve gündüzü ben gönderiyorum. Dilediğim zaman onların ikisini de tutarım."(2)

Üstadımız burada **dehr**, **felek** ve **zaman** gibi kavramları konjonktür anlamında kullanıyor. Yani mevcut halin durumu anlamında kullanıyor. Mesela, **"Ne kötü bir zamanda yaşıyoruz."** derken, burada zamanın kendisine değil o dönemdeki toplumsal değerlere bir atıf yapılmaktadır. Yoksa zamanın bizatihi kendisi ilahi bir mahluktur ve hiçbir günah ve kusuru yoktur.

"Feleğin çarkı beni yendi." derken, feleği yani kaderi değil insanların olumsuz düzenlerine bir gönderme yapılmaktadır. **"Zalim zaman"** ifadesi de benzer bir serzenişin ifadesidir. Kötülüklerin çoğaldığı haksızlıkların arttığı bir döneme "*zalim zaman*" demek bir beis olmaz. **"Asr-ı cehalet"** ya da **"Cahiliye dönemi"** gibi ifadeler de dönemin kötü toplumsal koşullarına işaret etmektedir. Yoksa zaman ve dehre bir küfür bir isyan söz konusu değildir.

Nitekim ahir zaman kavramı ve bu kavrama atfedilen kötü sıfatlar da zamanın kendisi ile ilgili değil, dönemin insanları ve toplumsal değerleri ile ilgilidir.

Dipnotlar:

1) 1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, \(trc. Badıllı\).](#)

2) bk. Buhari Tefsir: 45/1, Tevhid: 35, Edep: 101; Müslim Elfaz: 1-2, 5-6; Ebu Davud Edep: 169, Ahmed: 5/299, 311.